

УДК 355:639.1(477)“18/19”

О. Р. Проців, кандидат наук з державного управління, головний спеціаліст Івано-Франківського обласного управління лісового та мисливського господарства

ВІЙСЬКОВА СКЛАДОВА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ МИСЛИВСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ ГАЛИЧИНИ ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Проаналізовано вплив військової галузі на мисливське господарство Галичини початку ХХ ст. Зокрема, висвітлено особливості організації офіцерських мисливських товариств, їхню співпрацю з цивільними мисливськими товариствами, лобіювання інтересів військових-мисливців. Описано специфіку полювань в офіцерських мисливських товариствах. Виявлено, що на їхню організацію впливали професійні чинники, закріплені у нормативно-правових документах. Проілюстровано співпрацю в організації спільних тренувань, змагань та конкурсів із влучної стрільби. Розглянуто способи волонтерської допомоги мисливців армії перед початком Другої світової війни. Проілюстровано вплив офіцерських мисливських товариств на гуманітарну складову в організації мисливського господарства Галичини.

Ключові слова: військовий; офіцер; мисливство; полювання; товариства мисливців; Галичина.

In the article it is analyzed the influence of the military in the field of hunting farms in Galicia in early twentieth century. In particular, it is analyzed the peculiarities of the organization of officers hunting societies, their cooperation with civil hunting societies, lobbying the interests of war-hunters. It was described the features of organization the hunting of the officers hunting societies. It was revealed that their organization was influenced by professional factors which were set in legal documents. It was illustrated cooperation in organizing joint training events and competitions of marksmanship. It was described methods of volunteer hunters help to army before the Second World War. It was illustrated the impact of officer hunting organizations on the humanitarian component in organization of hunting of Galicia.

Public authorities need to use the positive historical experience of volunteer movements in Galicia aimed at increasing the national security and law and order of the state. Taking into account the professional belongings of persons when engaging in volunteer activities contributes to the motivation of those involved and improves the efficiency of their work. In particular, hunters can be used to maintain law and order in their places of permanent residence, taking into account their professional potential – the skillful possession of weapons.

Key words: military; officer; hunt; hunting; hunting societies; Galicia.

© О. Р. Проців, 2017

Постановка проблеми. На мисливство впливають різні галузі суспільного виробництва, звичаєві правила, регіональна культура тощо. Особливе значення мають суміжні галузі. Співпраця та кооперація підвищують їхню ефективність. Вивчення позитивного історичного досвіду співпраці мисливської та військової галузей дає можливість використовувати його в умовах сучасної України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порушена проблематика знайшла своє відображення в періодичній пресі Австро-Угорської імперії, а саме: в журналах “Łowiec” (“Мисливець”), який виходив у Львові як друкований орган Галицького мисливського товариства з 10 січня 1878 р., “Łowiec Polski” (“Мисливець польський”), що виходив у Варшаві як орган Цісарського товариства правильного полювання Польщі з 1899 р. у газетах “Gazeta lwowska” (“Газета львівська”), “Opiekun zwierząt” (“Опікун тварин”), спеціалізованих мисливських календарях. На жаль, дана проблематика не розглядалась у сучасних дослідженнях.

Мета статті – виявити вплив професії військового на організацію публічного управління галуззю мисливського господарства. Дослідити позитивні аспекти співпраці у мисливстві й військовій галузі та можливості їх імплементації у волонтерській діяльності сьогодення.

Основним завданням дослідження є виявлення законодавчих норм, що регламентували участь військових у проведенні полювань, практики їх правозастосування, особливостей діяльності мисливських офіцерських товариств, співпраці мисливських та офіцерських товариств в організації стрілецьких конкурсів, волонтерського руху мисливців для підтримки армії.

Об’єктом дослідження стала система впливу військової складової на публічне управління галуззю мисливського господарства Галичини досліджуваного періоду.

Виклад основного матеріалу. 1 січня 1938 р. Польська мисливська спілка виступила з ініціативою збирати використані патрони (гільзи) від гладкоствольної та нарізної зброї для потреб армії. Її заклик “Використані набої – у фонд народної оборони” знайшов відгук у всій країні (рис. 1–2).

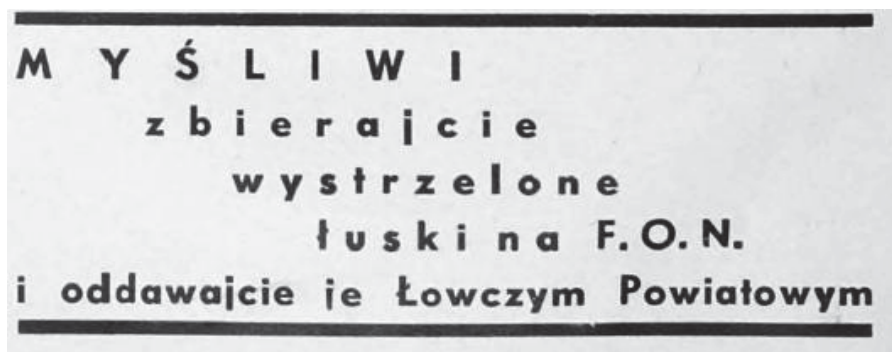

Рис. 1. Оголошення для мисливців щодо здавання гільз у фонд народної оборони

Джерело: [Ogłoszenia // Łowiec Polski. – 1931. – № 1. – S. 33].

Рис. 2. Передача мисливцем гільз у фонд народної оборони
Джерело: [1].

Метал, з якого виготовляли зброю, Польща взагалі не виробляла. Для мисливців це не спричиняло труднощів, оскільки до цього часу всі використані гільзи викидали на смітник або їх збирали хлопці з нагінки, щоб продати браконьерам або торговцям-євреям [1, 65–67]. Останні навіть влаштували собі успішний бізнес: купували всі запропоновані гільзи, сортували відповідно до калібру і продавали. Нова гільза коштувала 15 грошів, а стріляна – лише 2–3 гроші, проте кожна містила 2 грами чистої міді. Якщо рахувати, що в середньому кожен мисливець щороку купує 200 набоїв, а мисливців у Польщі було на той час 50 тис., то вони витрачали 10 млн патронів, тобто 20 т міді [2, 216–218]. Слід додати, у довоєнній Польщі був дуже поширений стрілецький спорт, а на стрільбищах використовували дуже багато набоїв, що становило ще додаткових 50 %.

Однак східна частина Польщі, тобто наші землі, не надто активно брала участь у цій акції. Тож керівники полювань отримували від товариства інструкції, як на належному рівні організувати збирання гільз після полювання. Для цього призначали відповідального, який після кожної нагінки підходив до всіх мисливців та забирав у них гільзи [3, 56]. Польська спілка мисливських товариств організувала випуск спеціальних мішечків з написом “Фонд народної оборони”, які роздавала власникам великих мисливських господарств, куди після полювання слід було складати гільзи [4, 737]. Майор Генрик Піхета з Коломиї зобов’язував мисливців здавати використані гільзи у найближчий військовий гарнізон, про що вони отримували відповідну квитанцію. Такий механізм збирання був погоджений відповід-

ним наказом Міністерства оборони Польщі [5, 59]. Крім того, заклики до мисливців про допомогу армії лунали зі шпальт мисливської періодики. Зокрема, у газеті “Ловець польський” закликали не лише здавати гільзи на брухт у фонд народної оборони, але й таким чином боротися з браконьєрством [6, 69]. Пропонували спеціально пошкоджувати гільзи для здавання, оскільки траплялись випадки, коли нечисті на руку військові перепродавали їх мисливцям, адже гільзу можна використовувати два–три рази [7, 323–324]. Польська спілка мисливських товариств організувала друк листівок, які вкладали у кожен пачку готових патронів, із нагадуванням здавати використані патрони у фонд народної оборони [8, 32].

Міністерство зв'язку звільнило від оплати поштової відправлення з використаними гільзами у фонд народної оборони. Фактично з початку 1939 р. мисливці отримали право безкоштовно відправляти свої дари до “Фонду народної оборони”, що розташовувався за адресою: Варшава, вул. Маршалковська, 17 [9, 317]. Проте у фонд здавали кошти не лише польські мисливці. Відомо, що бельгієць Шольберг надіслав до фонду раритетну мисливську рушницю, яку в подальшому було продано на спеціалізованому аукціоні [10, 419]. Долучались до підтримки армії й діячі мистецтва. Відомі виконавці, як і сучасні українські митці, давали концерти, кошти від яких ішли у фонд оборони [11, 2], а Краківська філія літераторів вирішила, що кожен літератор має написати вірша або новелу, гонорари за які направлялись у фонд. Також літераторам було запропоновано безплатно організувати і взяти участь у літературних читаннях [12, 3].

Професіоналізм військових та мисливців виявляється у влучності стрільби. Тому політика публічного управління Другої Речі Посполитої схвалювала залучення мисливців до військової справи. Як свідчать історичні джерела, з цією метою органи державної влади організовували змагання спільно для військових та мисливців. Їхня співпраця вже траплялася й за правління Австро-Угорської імперії. У 1902 р. Стрілецьке офіцерське товариство запросило членів Галицького мисливського товариства для участі у змаганнях із влучності стрільби, які у 1902 р. відбувались у Львові 28 травня, 12 і 16 червня, 10 та 24 липня й 7 та 16 серпня [13, 134]. У 1904 р. офіцери запросили мисливців на змагання, які відбулись у Львові 23 червня, 6 та 7 липня, 4 серпня [14, 145]. З метою заохочення до участі в конкурсі з влучності стрільби офіцерське Стрілецьке товариство закупило низку нагород для учасників конкурсу [15, 138–139], серед яких були: срібний портсигар, запальничка [16, 149–150], золотий годинник “Омега”, який вручили переможцю змагань – Альберту Мнішеку [17, 166–167]. Крім планових змагань, які проводило офіцерське Стрілецьке товариство, було також організовано змагання під час проведення з'їздів Галицького мисливського товариства, зокрема під час ІХ з'їзду в 1905 р. [18, 161–162], Х з'їзду в 1906 р. [19, 169–170; 20, 143; 21, 165–166]. Крім того, офіцерське Стрілецьке товариство знайшло фінансові можливості й нагородило переможця золотим годинником [22, 167] і бронзовою статуеткою стрільця [23, 134–135].

Окрім Львова, стрілецькі змагання відбувались і в інших містах Галичини. Зокрема, великої популярності цей вид спорту набув у Стрию, де у серпні 1923 р. пройшли показові стрільби гірської дивізії на полігоні у Завадові. Крім військових, участь брали також мисливці – члени Малопольського мисливського товариств-

ва [24, 123]. Також у Стрию 5 липня 1924 р. офіцери шостого полку піхоти змагались у стрільбі спільно з членами Малопольського мисливського товариства [25, 118]. У Жешуві військово-стрілецьке товариство запросило місцевих членів Галицького мисливського товариства на стрілецькі змагання, що відбулись 1 липня 1908 р. [26, 155]. Також спільні змагання зі стрільби тривали у Львові 27–28 вересня 1924 р. [27, 172] та 30 липня 1931 р. Так, на військовому стрілецькому полігоні у Львові відбувались показові офіцерські стрільби, до участі в яких були запрошені члени Малопольського мисливського товариства [28, 2]. У травні 1928 р. у Станиславові військово-командування організувало змагання зі стрільби для мисливців і військових. Звичайні учасники мали сплатити 5 злотих, військові – 1 злотий, переможець змагань отримав нагороду Станиславівського воєводи [29, 156].

Громадськість Галичини вразила ганебна поведінка офіцерів Краківського гарнізону під час проведення змагань із влучності стрільби. Так, 25 лютого 1892 р. на місцевому стрільбищі офіцери змагались у влучності не по мішенях, а по живих тваринах. Для цього вони випустили птахів, котів, собак і навіть свійську свиню. До своєї злочинної діяльності вони залучили навіть місцевих підлітків, які за гроші для них виловлювали бродячих котів або й викрадали домашніх у власників [30, 47].

Парадоксально, але тренування зі стрільби мало також негативні наслідки для мисливства, оскільки для полігонів необхідні великі площі. Так, у 1925 р. для змагань зі стрільби у Долинському повіті військові на площі 10 тис. га запланували організувати військовий полігон. Ці дії викликали бурхливе обурення мисливської спільноти на шпальтах газети “Ловець”. Адже територія, яку в статті з провокаційною назвою “Найкращі мисливські угіддя Прикарпаття незабаром зникнуть!?” називають мисливським анклавом, мала чудові умови для розведення дичини, тут за одне лише полювання добували по декілька десятків диких кабанів [31, 104–105].

Крім вправ на стрільбищі, військові не оминали можливості змагатись у стрілецькій майстерності й у полюванні на дичину. Про це свідчать численні офіцерські мисливські товариства, які існували у міжвоєнний період. Історичні джерела повідомляють, що мисливці-військові брали активну участь у громадському житті мисливців. 1922 р. у Перемишлі організовано “Офіцерський мисливський клуб” [32, 124]. Військові клуби намагались не лише впливати на органи влади для лобіювання інтересів мисливства, але й об’єднували військових мисливців з метою проведення полювань. Офіцерський мисливський клуб у 1929 р. було прийнято асоційованим членом Малопольського мисливського товариства, яке провадило свою діяльність у Галичині [33, 78]. Офіцери, крім активної участі у громадському житті мисливців, надавали їм посильну допомогу. Так, 27 лютого 1927 р. у Львові в залі офіцерського казино відбулось мисливське віче Малопольського мисливського товариства, на якому були присутні 150 осіб. Серед них – багато генералів та полковників [34]. Крім того, офіцерський мисливський клуб у Львові запрошував до членства 10 мисливців з військових (рис. 1) Зазначалося, що прерогативу вступу до нього мають діючі офіцери, офіцери запасу та військові пенсіонери. Членство в організації давало право полювання на мисливських угіддях, які орендував клуб [35, 129].

За підтримки старости Самбірського повіту в 1930 р. у повіті організовано офіцерське мисливське товариство [36, 287]. З метою організації полювання для

членів товариства йому було надано в користування мисливські угіддя на території села Бісковичі [37, 90; 38, 84].

Рис. 1. Оголошення з газети про запрошення військових до мисливського клубу в м. Львів [35, 129]

Відомо, що на території Галичини аналогічні товариства діяли у містах Городок [39, 83], Дембиці, товариства були виключно офіцери [40, 146]. На території Другої Речі Посполитої офіцерські товариства діяли також у Великопольському воєводстві – “Спілка офіцерів резерву західних земель” [41, 132], у Гданську, офіцерське товариство нараховувало 15 членів [42, 90], діяло воно також у Варшаві [43, 101–105].

З тогочасних повідомлень у пресі видно, що запрошені мисливці становили від 1/6 до половини від усіх, хто брав участь у полюванні. Помічено, що найчастіше гостями ставали офіцери. Адже через специфіку військової служби, пов’язаної із частою зміною місця проживання, їм важко було стати членами мисливського товариства та брати участь у його роботі [44, 5].

Після Першої світової війни у Білянках під Краковом було організовано курси з навчання мисливських та лісових охоронців з інвалідів війни. У 1916 р. – випущено перших 26 кандидатів [45, 60–61]. Цей факт підтверджує, що професія військового найбільш споріднена з галуззю мисливства.

Офіцери сприяли культурному розвитку мисливства. Зокрема, у Перемишлі в офіцерському казино під керівництвом капітана Владислава Кобилянського діяла офіцерська мисливська бібліотека, в якій із 4497 книг 88 були присвячені мисливській тематиці. Малопольське мисливське товариство закликала наслідувати вчинок капітана Кобилянського [46, 126].

Специфіка військової служби відобразилась і в нормативно-правовому забезпеченні. Так, мисливці – офіцери армії, поліції й прикордонники, які були членами Польської спілки мисливських товариств, не підлягали його третейському (товариському) суду. Мисливські проступки та конфлікти за участю офіцерів розглядали військові товариські суди [47, 146–147]. У разі порушення правил полювання офіцери-мисливці несли відповідальність не лише перед кримінальним та цивільним законодавством, але й перед товариським судом честі [48, 297].

За два роки до Другої світової війни у Берліні було організовано виставку трофеїв, на яку з дозволу місцевої комендатури і військового керівництва мали право

їхати діючі офіцери та офіцери запасу [49, 182]. Під час окупації на Волині 1916–1918 рр. дозволялось індивідуальне полювання офіцерам у формі [50, 248–249].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином, встановлено, що на території Другої Речі Посполитої існувала велика кількість офіцерсько-військових мисливських товариств, діяльність яких відрізнялась від цивільних мисливських товариств і мала специфічний характер, що базувалось на закритості військової галузі. Виявлено, що для військових мисливців проведення полювання, групування у громадські мисливські організації мали свою специфіку та регламентувались окремими нормативно-правовими актами. Встановлено, що військова галузь значно впливала на організацію мисливства Галичини у гуманітарній сфері, що виявлялось в організації спільних із цивільними мисливцями конкурсів на влучність стрільби, спеціалізованих бібліотек.

Органам державної влади сучасної України слід було б використати позитивний історичний досвід волонтерських рухів Галичини, спрямованих на підвищення національної безпеки та правопорядку в державі. Врахування професійної належності осіб у залученні до волонтерської діяльності сприяє вмотивованості залучених та покращує ефективність їхньої роботи. Зокрема, мисливців можна використовувати для підтримки правопорядку в місцях постійного проживання, враховуючи їхній професійний потенціал – вправне володіння зброєю. Дослідження людського потенціалу у сфері мисливства та особливостей державного регулювання його розвитку з урахуванням потреб військового часу може стати предметом подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел:

1. Проців О. Р. Модернізація системи державного управління волонтерським рухом: історичний досвід мисливських організацій у Галичині / О. Р. Проців // Модернізація системи державного управління: теорія і практика : матер. наук.-практ. міжнар. конф. (9 жовтня 2015 р., Львів) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпінцева. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. – С. 65–67.
2. Kalendarz myśliwski na 1939 rok. – Warszawa : Polski związek Stowarzyszeń łowieckich, 1939. – S. 216–218.
3. Złom myśliwski na F. O. N. // Łowiec. – 1939. – № 17–18. – S. 56.
4. Ku uwadze pp. właścicieli łowisk i prowadzących polowania // Łowiec Polski. – 1938. – № 36. – S. 737.
5. Zbiórka łomu myśliwskiego na F. O. N. // Łowiec. – 1938. – № 8. – S. 59.
6. Echa artykułu “złom myśliwski na F. O. N.” // Łowiec Polski. – 1938. – № 4. – S. 69.
7. Zabiello Władysław oddawajmy łuski na fundusz obrony narodowej // Łowiec Polski. – 1938. – № 16. – S. 323–324.
8. Zbiórka na F. O. N. // Łowiec Polski. – 1939. – № 1. – S. 32.
9. Składajmy dary na F. O. N. // Łowiec Polski. – 1939. – № 10. – S. 317.
10. Dar przemysłowca belgijskiego na fundusz obrony narodowej w polsce // Łowiec Polski. – 1939. – № 13. – S. 419.
11. Artyści lwowa na F. O. N // Gazeta lwowska. – 1939. – № 86. – S. 2.
12. Literaci krakowscy na F. O. N. // Gazeta lwowska. – 1939. – № 99. – S. 3.

13. Zaproszenie // Łowiec. – 1902. – № 11. – S. 134.
14. Zaproszenie // Łowiec. – 1904. – № 12. – S. 145.
15. Regulamin popisowego strzelania uczestników Zjazdu łowieckiego, urządzonego przez galicyjskie Towarzystwo łowieckie w dniu 30, czerwca 1902 o godzinie 3, po południu na strzelnicy wojskowej // Łowiec. – 1902. – № 12. – S. 138–139.
16. Na strzelnicy // Łowiec. – 1904. – № 13. – S. 149–150.
17. Na strzelnicy // Łowiec. – 1905. – № 14. – S. 166–167.
18. Zjazd łowiecki // Łowiec. – 1905. – № 14. – S. 161–162.
19. Zjazd łowiecki // Łowiec. – 1906. – № 14. – S. 169–170.
20. Na strzelnicy // Łowiec. – 1906. – № 11. – S. 143.
21. Zjazd łowiecki // Łowiec. – 1906. – № 14. – S. 165–166.
22. Na strzelnicy // Łowiec. – 1907. – № 14. – S. 167.
23. Na strzelnicy // Łowiec. – 1908. – № 12. – S. 134–135.
24. Popisowe strzelanie w Stryju. // Łowiec. – 1923. – № 8. – S. 123.
25. Drugie premiowe strzelanie w Stryju // Łowiec. – 1924. – № 8. – S. 118.
26. Program i regulamin Jubileuszowego Strzelania Premiowego urządzonego przez towarzystwom myśliwych w Rzeszowie w dniu 1, lipca 1908., punktualnie o god 1-ej po południu, na strzelnicy wojskowej // Łowiec. – 1908. – № 13. – S. 155.
27. Sprawozdanie z popisowego strzelania w Jarosławiu // Łowiec. – 1924. – № 11. – S. 172.
28. Ogłoszenia // Łowiec. – 1921. – № 3. – S. 2.
29. Wielkie zawody strzeleckie w Stanisławowie // Łowiec. – 1928. – № 10. – S. 156.
30. Spraw y towarzystwa // Opiekun zwierząt. – 1892. – № 3. – S. 47.
31. Najpiękniejsze z podkarpackich łowiectw miałyby zniknąć z powierzchni ziemi!?? // Łowiec. – 1925. – № 7. – S. 104–105.
32. Korespondencje // Łowiec. – 1924. – № 10. – S. 124.
33. Sprawy towarzystwa sprawozdanie z posiedzenia Wydziału M.T.I. w dniu 11 lutego 1929 r. // Łowiec. – 1929. – № 5. – S. 78.
34. Wiec myśliwych // Łowiec. – 1927. – № 3. – S. 35.
35. Ogłoszenia // Łowiec. – 1931. – № 9. – S. 129.
36. Z życia myśliwskiego w Samborze // Łowiec – 1932. – № 22. – S. 287.
37. Sambor, dnia 19 marca 1937. Lisy nn terenie pow. samborskiego w roku 1936 // Łowiec. – 1937. – № 6. – S. 90.
38. Korespondencje Sambor, dnia 3 marca 1937. Sprawozdanic z wyniku polowań w powiecie samborskim za rok 1936 // Łowiec. – 1937. – № 5. – S. 84.
39. Gródek Jagielloński, w kwietniu 1934 r. Sprawozdanie delegata // Łowiec. – 1934. – № 10. – S. 83.
40. Sprawozdanie myśliwskie // Łowiec – 1938. – № 15–16. – S. 146.
41. Otwarcie I. Wystawy Sportowej we Lwowie // Łowiec. – 1927. – № 7. – S. 132.
42. Z Polskiego Związku Stow. Łowieckich // Łowiec. – 1935. – № 8. – S. 90.
43. Sprawozdanie z obrad walnego gromadzenia i XXV zjazdu Małopolskiego towarzystwa łowieckiego odbytego dnia 16 czerwca 1926 we Lwowie w sali posiedzeń towarzystwa gospodarczego przy ul. Kopernika 20 // Łowiec. – 1926. – № 7. – S. 101–105.

44. Проців О. Р. Як організували полювання для гостей у Галичині кінця XIX– початку XX ст. / О. Проців // Всеукраїнський журнал “Лісовий вісник”. – 2015. – № 5/44. – С. 5.
45. Kurs dla straży leśnej i łowieckiej // Łowiec. – 1917. – № 7–8. – S. 60–61.
46. Oficerska biblioteka myśliwska w Przemyślu // Łowiec. – 1928. – № 8. – S. 126.
47. Z Polskiego Związku Stow. Łowieckich Protokół z posiedzenia Wydziału Wykonawczego z dnia 9 lipca 1934 r. // Łowiec. – 1934. – № 17–18. – S. 146–147.
48. Przyczynek do rez. Rozkazu Komendy wojskowej // Łowiec. – 1928. – № 19. – S. 297.
49. Wycieczki na Międzynarodową Wystawę Łowiecką w Berlinie // Łowiec. – 1937. – № 12. – S. 182.
50. Okupacyjne prawo łowieckie // Łowiec. – 1933. – № 21. – S. 248–249.

УДК 339.543:330.131.7

С. В. Тимошенко, кандидат технічних наук,
доцент кафедри публічного управління
та митного адміністрування Університету
митної справи та фінансів

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ КОМПЛАЄНС-КОНТРОЛЮ ДЛЯ ПІДТРИМКИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Розглянуто питання походження системи комплаєнс-контролю, визначено поняття “комплаєнс-контроль” і його використання у світовій практиці. Наведено аналіз співвідношення між управлінням ризиками, стратегією вимірювання дотримання вимог митного законодавства та управлінням дотриманням вимог митного законодавства. Запропоновано впровадити комплаєнс-контроль діяльності митних органів з метою запобігання репутаційним, правовим та операційним ризикам для забезпечення цілісності митної системи.

Ключові слова: ризик; комплаєнс; комплаєнс-ризик; дискреційні повноваження; управління ризиками; стратегія вимірювання дотримання; управління дотриманням на основі ризиків.

The article deals with the origin of the system of compliance control are considered, defines the concept of “compliance control” and its use in world practice. The purpose of the study is to analyze the holistic approach to modern management of compliance with the requirements of customs legislation on the basis of risk management.

An analysis of the relationship between risk management, a strategy for measuring compliance with customs legislation and managing compliance with customs legislation is presented. It is proposed to introduce a compliance control of the activities of customs

© С. В. Тимошенко, 2017